EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 7.2.2023
COM(2023) 60 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ,

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2022 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ,

o provádění úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci v roce 2022 podle článku 16 nařízení (EU) 2021/1229

1. ÚVOD A ÚČEL TÉTO ZPRÁVY

V prosinci 2019 Komise představila Zelenou dohodu pro Evropu určenou pro Evropskou unii a její občany[1], v níž připomněla svůj závazek řešit výzvy v oblasti klimatu a životního prostředí a nastínila potřebu transformace prováděné spravedlivým a inkluzivním způsobem. V lednu 2020 Komise podrobně popsala mechanismus pro spravedlivou transformaci jako součást Investičního plánu Zelené dohody pro Evropu[2], aby bylo zajištěno, že žádný jednotlivec ani region nebude při transformaci na klimaticky neutrální ekonomiku opomenut. Hlavním cílem mechanismu je poskytnout podporu regionům a lidem nejvíce postiženým transformací a pomoci jim zmírnit socioekonomické náklady spojené s transformací. Mechanismus pro spravedlivou transformaci sestává ze tří pilířů: prvním pilířem je Fond pro spravedlivou transformaci, druhým pilířem je zvláštní režim v rámci Programu InvestEU a třetím pilířem je úvěrový nástroj pro veřejný sektor (dále jen „nástroj“).

V rámci tohoto nástroje budou úvěry (poskytované Evropskou investiční bankou jako finančním partnerem) kombinovány s granty (poskytovanými Unií) s cílem podpořit subjekty veřejného sektoru zdroji na uspokojení rozvojových potřeb při přechodu ke klimaticky neutrálnímu hospodářství.

Nástroj bude podporovat projekty, které negenerují dostatečný tok příjmů kryjících jejich investiční náklady, a řešit rozvojové potřeby území určených v plánech spravedlivé územní transformace[3]. Podporované investice budou pokrývat širokou škálu rozvojových potřeb, od energetické a dopravní infrastruktury, sítí dálkového vytápění, energetické účinnosti až po prohlubování dovedností, změnu kvalifikace, odbornou přípravu a sociální infrastrukturu, včetně sociálního bydlení.

1.1 Právní a rozpočtový rámec úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci

Nástroj byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1229 ze dne 14. července 2021 o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci (dále jen „nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor“).

Nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor stanoví celkový maximální rozpočet Unie na podporu grantové složky nástroje ve výši 1 525 milionů EUR (včetně technické a poradenské podpory).

Kromě toho na úvěrovou složku nástroje poskytne až 10 miliard EUR Evropská investiční banka.

1.2 Rozsah prováděcí zprávy za rok 2022

---

1 Sdělení Komise – „Zelená dohoda pro Evropu“ – COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

2 Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Investiční plán pro udržitelnou Evropu – Investiční plán Zelené dohody pro Evropu – COM(2020) 21 final, 14.1.2020.

3 Jak je definováno v článku 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

Podle čl. 16 odst. 3 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor *„do 31. října každého kalendářního roku počínaje rokem 2022 vyhotoví Komise zprávu o provádění nástroje. Tato zpráva poskytuje informace o míře provádění nástroje s ohledem na jeho cíle, podmínky a ukazatele výkonnosti“*.

Jak je uvedeno níže, uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje bylo podmíněno dokončením řady přípravných kroků, včetně: přijetí rozhodnutí o financování (viz bod 2.1.1), pověření agentury CINEA prováděním nástroje (viz bod 2.1.2), podpisu správní dohody s finančním partnerem (viz bod 2.1.3) a zřízení poradenské podpory v rámci Poradenského centra InvestEU (viz bod 2.1.4). Kromě toho bylo zveřejnění první výzvy k předkládání návrhů podmíněno přijetím dostatečného počtu plánů spravedlivé územní transformace, neboť ty jsou nezbytné k tomu, aby potenciální žadatelé mohli identifikovat relevantní projekty a předložit své návrhy.

Dne 16. června 2022 přijala Komise první programy Fondu pro spravedlivou transformaci a související plány spravedlivé územní transformace na programové období 2021–2027[4]. To Komisi umožnilo přistoupit dne 19. července 2022 k uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje, přičemž první lhůta pro předkládání uplynula dne 19. října 2022.

Provádění nástroje bylo tedy teprve zahájeno a je možné podat zprávu jen o omezených prvcích.

Proto se tato první zpráva zaměří na popis hlavních přípravných kroků, které vedly k uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů, a na charakteristiky této výzvy.

Aby bylo možné do této zprávy zahrnout prvky týkající se skutečného provádění nástroje, bylo rozhodnuto, že tato zpráva bude dokončena a vydána až po uplynutí první lhůty pro předkládání – tím se vysvětluje mírné zdržení oproti lhůtě stanovené v nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor.

2. ZPRÁVA O PROVÁDĚNÍ NÁSTROJE

2.1 Příprava uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje

2.1.1 Přijetí rozhodnutí o financování

Podle článku 14 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor (*Pracovní programy*) se nástroj provádí prostřednictvím pracovních programů zřízených v souladu s článkem 110 finančního nařízení a přijatých prostřednictvím prováděcích aktů Komise postupem projednávání ve výborech.

Rozhodnutí o financování včetně víceletého pracovního programu pro nástroj na období 2021–2025 obdrželo dne 6. května 2022 kladné stanovisko Výboru pro fondy podle nařízení o společných ustanoveních[5] a bylo přijato dne 17. června 2022.

Rozhodnutí o financování včetně víceletého pracovního programu je veřejně dostupné:

– na internetových stránkách Komise věnovaných politice soudržnosti: Uveřejnění rozhodnutí o financování a ročního pracovního programu – GŘ REGIO – Regionální politika – Evropská komise (europa.eu)

– na portálu pro financování a nabídková řízení, který je kontaktním místem pro účastníky programů financování Evropské komise: 2022_public_loan_facility_annex.pdf (europa.eu)

[4] Politika soudržnosti EU: 1,63 miliardy EUR na spravedlivou klimatickou a energetickou transformaci v Řecku – Regionální politika – Evropská komise (europa.eu)

[5] Rejstřík postupu projednávání ve výborech (europa.eu)

2.1.2 Pověření agentury CINEA prováděním nástroje

Řízením nástroje pověřilo[6] Generální ředitelství Komise pro regionální a městskou politiku Evropskou výkonnou agenturu pro klima, infrastrukturu a životní prostředí (CINEA)[7] a konečné rozdělení úkolů bylo dohodnuto prostřednictvím memoranda o porozumění podepsaného dne 5. září 2022.

Agentura CINEA je odpovědná za provádění zvláštních úkolů týkajících se poskytování finanční podpory Unie a čerpání odpovídajících prostředků obsažených v rozpočtu Unie, a to pod dohledem GŘ pro regionální a městskou politiku, které působí jako mateřské generální ředitelství. Generální ředitelství pro regionální a městskou politiku je i nadále zodpovědné za politické aspekty a konečný výběr projektů, které mají být z nástroje podpořeny.

2.1.3 Správní dohoda s finančním partnerem (Evropskou investiční bankou)

Podle článku 8 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor (*Správní dohoda)* podepíší Komise a finanční partner před zahájením provádění nástroje správní dohodu.

Po jednáních s Evropskou investiční bankou vstoupila správní dohoda mezi tímto orgánem a Komisí v platnost dne 1. září 2022.

2.1.4 Poradenská podpora v rámci Poradenského centra InvestEU

Podle článku 3 (*Cíle*) a článku 13 (*Služby poradenské podpory*) nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor by měla být poradenská podpora (pro přípravu, vývoj a provádění způsobilých projektů) poskytována a prováděna v rámci nepřímého řízení v souladu s pravidly a metodami provádění pro Poradenské centrum InvestEU.

Na služby poradenské podpory bude poskytnuto až 35 milionů EUR, z čehož nejméně 10 milionů EUR bude poskytnuto na podporu administrativní kapacity příjemců, zejména v méně rozvinutých regionech.

Komise a Evropská investiční banka podepsaly dne 4. března 2022[8] poradní dohodu týkající se poradenské činnosti a provozní podpory, které má Evropská investiční banka provádět v rámci Poradenského centra InvestEU v období 2021–2024.

Tato dohoda podrobně popisuje a provádí poradenskou podporu v souvislosti s nástrojem. V praxi mohou potenciální příjemci požádat o poradenskou podporu prostřednictvím centrálního kontaktního místa Poradenského centra InvestEU[9].

Dostupnost poradenské podpory byla šířena v rámci komunikačních činností na podporu uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje.

V době vypracování návrhu této zprávy nebyla podána žádná žádost o podporu. Evropská investiční banka nicméně potenciálním příjemcům poskytuje poradenství ohledně potenciálních projektů v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci prostřednictvím iniciativy JASPERS[10], poradenské podpory k projektu a poradenských služeb.

---

6 Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/173 ze dne 12. února 2021.

7 Úvěrový nástroj pro veřejný sektor na internetových stránkách agentury CINEA.

8 Evropská komise a skupina EIB podepsaly dohody v rámci Programu InvestEU, čímž uvolnily miliardy na investice v celé Evropské unii.

9 Poradenské centrum InvestEU (europa.eu).

10 Společná iniciativa Komise a EIB k poskytování poradenských služeb (O iniciativě JASPERS (eib.org)).

2.1.5 Horizontální zásady

Podle článku 4 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor (*Horizontální zásady*) je při provádění nástroje zajištěno dodržování horizontálních zásad.

To se v souladu s postupy Komise různými způsoby promítlo do dokumentace. Dodržování horizontálních zásad bylo zahrnuto do textu výzvy k předkládání návrhů jako podmínka způsobilosti a je součástí kritérií pro udělení grantu. Vzorový formulář žádosti proto obsahuje zvláštní otázky týkající se dodržování těchto zásad.

Kromě toho Evropská investiční banka v souladu se svými vlastními pravidly, politikami a postupy zahrnuje dodržování těchto zásad také do hodnocení úvěrů, které má tato banka poskytnout.

2.2 Zahájení provádění nástroje

2.2.1 Stanovení parametrů pro provádění nástroje

Podle článku 7 nařízení o úvěrovém nástroji pro veřejný sektor (*Dostupnost zdrojů*) nepřesáhne celková výše podpory pro způsobilé projekty v daném členském státě udělené na základě výzvy k předkládání návrhů zveřejněné nejpozději dne 31. prosince 2025 příslušný vnitrostátní podíl přidělený tomuto členskému státu. Tyto vnitrostátní podíly jsou stanoveny v příloze I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056[11] a v rozhodnutí o financování včetně víceletého pracovního programu.

Komise se rozhodla zahájit provádění nástroje první víceletou výzvou k předkládání návrhů. Tato výzva k předkládání návrhů bude jedinou výzvou zveřejněnou na období 2022–2025. V rámci této první víceleté výzvy k předkládání návrhů bude k dispozici celý vnitrostátní podíl každého členského státu.

Na období 2026–2027 zveřejní Komise druhou víceletou výzvu k předkládání návrhů. Rozpočet pro tuto druhou výzvu k předkládání návrhů bude tvořit zbývající částka, která zůstane k dispozici v rámci každého vnitrostátního podílu na konci první výzvy k předkládání návrhů, přičemž granty budou udělovány na konkurenčním základě na úrovni Unie.

2.2.2 Uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje

Vzhledem k tomu, že přístup k financování v rámci nástroje je podmíněn existencí schváleného plánu spravedlivé územní transformace, bylo rozhodnuto uveřejnit první výzvu k předkládání návrhů až po přijetí dostatečného počtu plánů spravedlivé územní transformace.

Dne 16. června 2022 přijala Komise první programy Fondu pro spravedlivou transformaci a související plány spravedlivé územní transformace na programové období 2021–2027.

To Komisi umožnilo přistoupit dne 19. července 2022 k uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje. První lhůta pro podání žádostí uplynula dne 19. října 2022; po ní budou následovat tři lhůty pro podání žádostí v každém kalendářním roce (v lednu, dubnu a září 2023, 2024 a 2025), jak objasňuje tabulka níže.

Harmonogram a lhůty (předběžné)		

[11] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1056 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 1).

Otevření výzvy:	19. července 2022				
	1. uzávěrka	**2. uzávěrka**	**3. uzávěrka**	**4. uzávěrka**	**5. uzávěrka**
Lhůta pro předkládání:	**19. října 2022 17:00 SEČ (Brusel)**	**19. ledna 2023 17:00 SEČ (Brusel)**	**19. dubna 2023 17:00 SEČ (Brusel)**	**20. září 2023 17:00 SEČ (Brusel)**	**17. ledna 2024 17:00 SEČ (Brusel)**
Hodnocení:	říjen 2022 – leden 2023	leden–duben 2023	duben 2023 – červenec 2023	září–prosinec 2023	leden–duben 2024
Informace o výsledcích hodnocení:	leden 2023	duben 2023	červenec 2023	prosinec 2023	duben 2024
Podpis grantové dohody:	duben 2023 – červen 2024	červen 2023 – září 2024	říjen 2023 – prosinec 2024	březen 2024 – duben 2025	červen 2024 – září 2025

	6. uzávěrka	**7. uzávěrka**	**8. uzávěrka**	**9. uzávěrka**	**10. uzávěrka**
Lhůta pro předkládání:	**17. dubna 2024 17:00 SEČ (Brusel)**	**19. září 2024 17:00 SEČ (Brusel)**	**16. ledna 2025 17:00 SEČ (Brusel)**	**15. dubna 2025 17:00 SEČ (Brusel)**	**11. září 2025 17:00 SEČ (Brusel)**
Hodnocení:	duben 2024 – červenec 2024	září – prosinec 2024	leden–duben 2025	duben 2025 – červenec 2025	září–prosinec 2025
Informace o výsledcích hodnocení:	červenec 2024	prosinec 2024	duben 2025	červenec 2025	prosinec 2025
Podpis grantové dohody:	říjen 2024 – prosinec 2025	březen 2025 – duben 2026	červen 2025 – září 2026	říjen 2025 – prosinec 2026	březen 2026 –duben 2027

Po zveřejnění první výzvy byly přijaty další plány spravedlivé územní transformace. V době skončení první lhůty pro podání návrhů bylo přijato 16 plánů spravedlivé územní transformace pro území nacházející se v Rakousku, Česku, na Kypru, v Estonsku, Francii, Německu, Řecku a Švédsku.

Celkem se očekává, že do konce prvního čtvrtletí roku 2023 bude přijato přibližně 70 plánů spravedlivé územní transformace[12].

2.2.3 Dostupnost výzvy k předkládání návrhů a počáteční komunikační činnosti

Výzva k předkládání návrhů je zveřejněna a přístupná na portálu Komise pro financování a nabídková řízení[13]. Potenciální žadatelé najdou informace rovněž na platformě pro spravedlivou transformaci[14] a na internetových stránkách agentury CINEA[15]. Uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů v rámci nástroje bylo rovněž šířeno dalšími obvyklými prostředky (viz oddíl 3.2), včetně společné tiskové zprávy Komise a EIB a sociálních médií.

Kromě toho Komise, agentura CINEA a Evropská investiční banka uspořádaly dne 14. září 2022 vyhrazený „informační den“. Během této akce byly podrobně vysvětleny politické aspekty nástroje a postupy pro podání žádosti o grant od Komise a úvěr od Evropské investiční banky a byly zodpovězeny dotazy potenciálních žadatelů. Z akce byl pořízen záznam a odkaz na jeho přehrání je všem potenciálním žadatelům k dispozici na internetové stránce nástroje v rámci internetových stránek agentury CINEA[16].

V rámci Poradenského centra InvestEU bylo rovněž uspořádáno vyhrazené setkání týkající se dostupné poradenské podpory (i v souvislosti s nástrojem).

Další dvě vyhrazená informační setkání se konala dne 21. září 2022 v rámci Evropského týdne udržitelné energie a dne 11. října 2022 v rámci Evropského týdne regionů a měst.

Těchto setkání se dohromady zúčastnilo asi 300 účastníků.

2.3 Výsledky po uplynutí první lhůty pro předkládání návrhů

První lhůta pro podání žádostí uplynula dne 19. října 2022; byly přijaty tři žádosti, z nichž jedna je přijatelná/způsobilá a prochází procesem hodnocení.

Tento nízký počet byl očekáván, protože i) byl přijat pouze omezený počet plánů spravedlivé územní transformace, které jsou předpokladem (tj. podmínkou způsobilosti) pro předložení návrhu, a ii) potenciální žadatelé potřebují čas na seznámení s nástrojem a přípravu návrhů.

Komise bude v souvislosti s nadcházejícími lhůtami pro podávání žádostí i nadále pracovat na zvyšování povědomí o nástroji, aby došlo ke zvýšení počtu žádostí.

3. KOMUNIKAČNÍ ČINNOSTI

3.1 Správní dohoda s finančním partnerem (Evropskou investiční bankou)

[12] Aktualizovaná mapa přijatých plánů spravedlivé územní transformace je k dispozici na stránce: Inforegio – Fond pro spravedlivou transformaci (europa.eu).
[13] Financování a nabídková řízení (europa.eu).
[14] Platforma pro spravedlivou transformaci – Regionální politika – Evropská komise (europa.eu).
[15] CINEA – Investiční oblasti (europa.eu).
[16] Informační den k výzvě úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci 2022 (europa.eu).

V návaznosti na podpis správní dohody s Evropskou investiční bankou vydaly Komise[17] a EIB[18] tiskové zprávy.

3.2 Uveřejnění první výzvy k předkládání návrhů

Komise v souvislosti s uveřejněním první výzvy k předkládání návrhů vyvinula rozsáhlé komunikační úsilí: vydala tiskové zprávy útvarů Komise[19] a agentury CINEA[20] a zařadila zprávy o události do sekce Média na internetové stránce Komise[21].

Videozprávy natočili jak komisař pro regionální a městskou politiku[22], tak viceprezident Evropské investiční banky[23].

3.3 Často kladené otázky

Otázky položené během komunikačních akcí jsou pro informaci účastníků zveřejněny na internetových stránkách agentury CINEA. Komise rovněž zveřejnila asi 40 vybraných často kladených otázek na portálu pro financování a nabídková řízení.

Pro další dotazy potenciálních příjemců zřídila agentura CINEA vyhrazenou funkční schránku.

3.4 Komunikační akce 2022

10. května 2022: Setkání v rámci platformy pro spravedlivou transformaci[24]

14. září 2022: Informační den pořádaný agenturou CINEA, Komisí a EIB[25]

21. září 2022: Setkání v rámci Evropského týdne udržitelné energie (rozšířený program)[26]

11. října 2022: Setkání v rámci Evropského týdne regionů a měst[27]

8.–11. listopadu 2022: Setkání „One-to-EU“ během akce Ecomondo[28]

Vyhrazená setkání byla rovněž uspořádána na žádost členských států (Slovinska v březnu a Francie v říjnu).

---

17 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2022/09/09-07-2022-commission-and-european-investment-bank-unlock-up-to-eur10-billion-to-support-public-investments-in-the-territories-in-transition-towards-a-climate-neutral-economy

18 https://www.eib.org/en/press/all/2022-346-just-transition-eib-to-provide-up-to-eur10-billion-in-support-of-regions-most-affected-by-the-shift-away-from-fossil-fuels

19 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2022/07/19-07-2022-commission-publishes-the-first-call-for-proposals-for-a-public-sector-loan-facility

20 https://cinea.ec.europa.eu/news-events/news/just-transition-mechanism-european-commission-publishes-first-calls-proposals-public-sector-loan-2022-07-19_en

21 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_22_4612

22 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_4621 - https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-228334?lg=EN

23 https://drive.google.com/file/d/1TR4M9jojHWmfw4BLIeTEqfEXAg46cmmP/view?usp=sharing

24 Platforma pro spravedlivou transformaci – Regionální politika – Evropská komise (europa.eu).

25 Informační den k výzvě úvěrového nástroje pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci 2022 – Streamovací služba Evropské komise (europa.eu).

26 Evropský týden udržitelné energie: jak lze využít úvěrový nástroj pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci (europa.eu).

27 Evropský týden regionů a měst: jak lze využít úvěrový nástroj pro veřejný sektor v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci.

28 Ecomondo – akce pro ekologickou transformaci – Ecomondo 2022.

4. DALŠÍ POSTUP

Komise bude ve spolupráci s agenturou CINEA pokračovat v práci na hodnocení a výběru návrhů po každém konečném termínu pro předkládání návrhů (viz tabulka v bodě 2.2.2).

Komise bude v koordinaci s agenturou CINEA a Evropskou investiční bankou nadále zvyšovat povědomí o nástroji, aby jej propagovala a upozornila na jeho potenciál. Toho se dosáhne mimo jiné organizováním dvoustranných setkání s členskými státy a s regiony s plány spravedlivé územní transformace, přípravou vyhrazených prezentací pro příslušné monitorovací výbory Komise a účastí na příslušných akcích, které poskytnou příležitost k prezentaci nástroje. Komise obecně využije každou příležitost k propagaci nástroje a oslovení širokého okruhu potenciálně zainteresovaných stran.

Kromě toho agentura uspořádá informační dny v souvislosti s uzávěrkami v roce 2023.